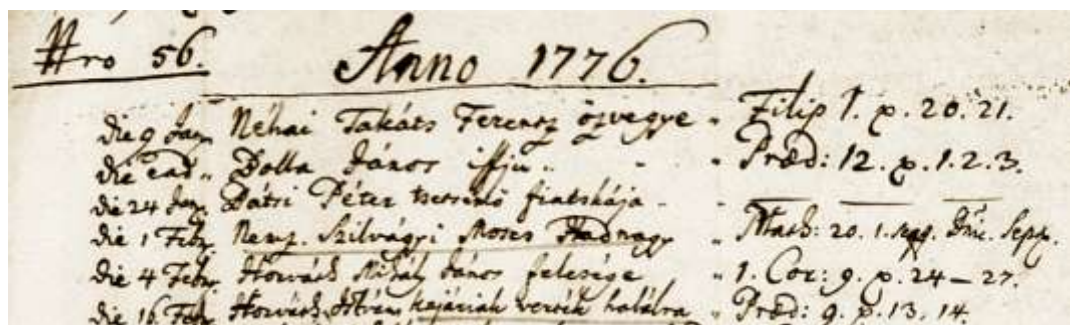

A franciaországi Esterházy huszárezredben szolgáló Szilvágyi Mózes hadnagy

Szilvágyi István ősapám a dunántúli Lovászpatonán 1747-től 1771-ig szolgált evangélikus lelkészként. Itt született 1759-ben Mózes fia (a szépapám). Amikor a település halotti anyakönyveit kutattam, meglepetésemre egy 1776-os bejegyzés Szilvágyi Mózes hadnagy haláláról szólt. Furcsának találtam a dolgot, mert azt már tudtam, hogy ükapám 1799-ben született Mózes nevű apától. Az sem volt hétköznapi dolog, hogy valaki már tizenhét éves korára hadnagy legyen. Így egyértelmű volt, hogy az illető nem lehet a szépapám. Így ez az adat félre lett téve, remélve, hogy egyszer előkerül valami információ, ami segít tisztázni az illető kilétét. El is telt néhány év, amikor a Hadtörténelmi Közlemények című folyóirat 1983-ban megjelent tanulmányban (Zachar József: A francia Ancien Régime két huszárezrede 1735-1789) található névsorban megleltem Szilvágyi Mózes huszárt, aki 1750-ben állt szolgálatba. Sajnálatomra a születési helye és ideje rovatban ennyit találtam: „Magyarország, ?”. Ekkor fontosabbnak ítélt kutatások miatt szegény huszár ügye ismét elnapolásra került. De - ebben az ügyben - a szerencse ismét rám talált. Szerényi Ildikó főlevéltáros az MNL aktakaland.wordpress.com honlapján írt egy könyvismertetést „Magyar huszárok Franciaországban” címmel (ez úton is köszönet érte!). A könyv Raymond Boisson „Histoire des Hussards des l'Ancien Régime (Archives & Culture, 2016)” című munkája. Az ismertető egy jó hírt is tartalmazott, a könyv megtalálható Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának könyvtárában. Ebből a forrásból sikerült jó néhány érdekes adatra találni a titokzatos huszár hadnagy életéről. A francia irattári adatok szerint születése 1726-ban Veszprémben történt. Az is lehetséges, hogy tévedésből nem a település, hanem a megye neve került rögzítésre. Mindenesetre Veszprém fennmaradt anyakönyveiben az 1720-as években nem jegyezték fel a születését (Veszprémben a XX. századig nem éltek Szilvágyiak). Ami viszont érdekes lehet, a fenn említett Szilvágyi István apja ebben az időben a Veszprémhez közeli Tés evangélikus tanítója, majd lelkésze volt (Tés anyakönyvei csak 1768-tól maradtak fenn). Lovászpatonán anyakönyveiben, ahol István lelkész volt, csak ő, a gyermekei és Mózes hadnagy szerepel. Ezek a tények azt valószínűsítik, hogy Mózes, István testvére lehetett (ez esetben az ő szülei is Szilvágyi Mihály és Fábri Anna voltak). A francia huszárezredből történt leszerelése után visszatérhetett Magyarországra és Lovászpatonán, ahol a testvére élt családjával, letelepedett. Nincs nyoma, hogy megnősült, vagy gyereke született volna.

Szilvágyi Mózes halála a lovászpatonai anyakönyvben

Szilvágyi Mózes huszárhadnagy rövid életrajza:

Szilvágyi Mózes 1726-ban született Veszprémben (?). 1750. március 25-én lett az ezred tagja, (Dezsőffy század) amelynek tulajdonosa ekkor Turpin gróf volt, akiről megjegyzik, hogy keveset törődött a gondjaira bízott, javarészt magyarokból álló alakulattal. Mózeset 1753-ban őrmesterré léptetik elő (ekkor már az Almássy században szolgál).

1757 októberében zászlótartóvá (zászlós) léptetik elő. A kirobbant hétéves háború hadműveletei során ez évben az ezred megszállja Hannovert, majd előrenyomul a Göttingen-Northeim vonalra. 1759-ben hadnagyi rendfokozatot kap. Ez idő tájt a hesseni és veszfáliai harcokban vesznek részt. Ekkor Mózes fogságba esik. Rövid időn belül kiszabadulhatott, mert a levéltári adatokban az szerepel, hogy egy év múlva ismét fogságba esett. Ez a fogság is igen rövid lehetett, mert 1761 júniusában már Franciaországban van. Ez év december 8-án, több, mint 11 év után kilép az ezredből, valószínűleg sebesülése miatt. Későbbi tevékenységéről, hazatéréséről sajnos nem sikerült információt szerezni. Lovászpatonán 1776. február 1-én hunyt el „Nemz. Szilvágyi Moses hadnagy”.

Röviden a franciaországi magyar huszárezredekéről:

A Rákóczi szabadságharc leverése után több kuruc katonai vezető próbálkozott az országot körülvevő területekről újrakezdeni a harcokat, de számottevő külföldi támogatás híján ezek az akciók nem jártak sikerrel. A franciák felfigyeltek a sikeres magyar könnyűlovasságra, a huszárokra és a Franciaországba emigrált magyar katonai vezetőknek megbízást adtak a francia huszárezredek megszervezésére. Ráttky György kuruc „ezereskapitány” (itt tábornok lett) és Bercsényi Miklós főgenerális fia, Bercsényi László ezredes elsősorban a szabadságharc után Magyarországról elmenekült huszárok közt kezdte a toborzást. A magyar túlsúly nemcsak a közhuszárok között, hanem a tisztikarban is jellemző volt. Bercsényi László a marsallságig vitte, ezrede a mai napig működik. Már nincsenek benne magyar huszárok, de indulójukat (Gyenge violának...) magyarul énekelik, bár összpontosítanunk kell, ha fel akarjuk ismerni. A két ezred után felmerült egy harmadik felállítása is Ezt a feladatot Esterházy Antal kuruc tábornagy fia, Esterházy Bálint József kapta. 1733-ban alakult meg az ezred. 1743-ban az osztrák örökösödési háborúban tanúsított vitézségéért XV. Lajos francia király brigadéroszá lépteti elő és a Szent Lajos rend lovagkeresztjével tünteti ki. Esterházy ezt már nem veheti át, a dettingeni csatában halálos sebet kap. Az ezred vezetését a korábban Rákóczi mellett harcoló Dávid Zsigmond veszi át. 1747-ben a lawfeldi csatában a brigadéros eltűnt. Utódja az Esterházy ezred élén a már említett Turpin gróf lett. Ebbe az ezredbe lépett be 1750-ben Szilvágyi Mózes, és harcolt sok magyar bajtársával 1761-ig.